

VOLUNTEERING AND CONTINUAL LEARNING IN ROMANIA

RĂZVAN-LUCIAN ANDRONIC¹ și ANCA ANDRONIC²

Abstract

Known as a quasi-mandatory component of NGOs activity, volunteering is still a rare practice in Romania compared to other EU countries. Especially approached in social care, sociology or psychosociology, volunteering has certain educational facets, too little emphasized in pedagogical literature. The article is a presentation of the current coordinates of local volunteers (regarding the definition, the incidence as social practice and its forms of expression) and the possibilities of valuing voluntary internships in the context of lifelong learning (both within NGOs and as an additional component to formal education), and the role of new information technologies in promoting these emerging social practices.

Keywords: volunteering, lifelong learning, information technology.

1. Voluntariat și voluntari în România

În cadrul Legii Voluntariatului (Legea 195/2001, cu completările ulterioare) voluntariatul este definit ca „activitatea de interes public desfășurată din proprie inițiativă de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi o contraprestație materială”, activitate care trebuie desfășurată în cadrul unei organizații nonprofit (de drept public sau privat), denumită „beneficiarul voluntariatului” și în baza unui contract scris. Această definiție este mai degrabă una limitativă, excluzând activitățile de voluntariat în contexte informale (cu mult mai frecvente decât cele bazate pe un contract).

Problema definirii voluntariatului în România a fost abordată și de către reprezentanții mai multor organizații (în special din sectorul ONG), reuniți în cadrul Consiliului Național al Voluntariatului (iunie 2002). A fost adoptată prin consens următoarea definiție: "Voluntariatul este activitatea desfășurată din proprie inițiativă, de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi o contraprestație materială". Datorită caracterului ei nonrestrictiv și a faptului că a fost adoptată în manieră consensuală (de către un forum constituit la nivel național), această definiție este mai des folosită, în comparație cu alte definiții utilizate în mediul asociativ din România.

Există numeroase utilizări eronate ale termenilor de „voluntar” și „voluntariat” în România, atât în limbajul comun, cât și în cel oficial. De exemplu, în cadrul reglementării „serviciului militar voluntar” (forma actuală de efectuare a stagiului militar, non-obligatorie), se include și prevederea conform căreia „soldații voluntari vor primi o plată lunară” pentru activitățile prestate, ceea ce contravine sensului legal al termenului de

¹ Facultatea de Psihologie și Pedagogie Brașov, Universitatea Spiru Haret.

² Facultatea de Psihologie și Pedagogie Brașov, Universitatea Spiru Haret.

voluntariat, menționat anterior. De asemenea, utilizarea frecventă în perioada comunistă a expresiei „muncă voluntară / patriotică” cu referire la activități cu caracter de obligativitate încă aruncă o umbră asupra înțelesului real al termenului.

În ceea ce privește incidența voluntariatului în România postdecembristă, Cristina Rigman descria cercetările care au fost făcute pentru a măsura nivelul de implicare în voluntariat, prin raportare la populația adultă: cea mai optimistă apreciere este cea făcută de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, care indică un procent de 33,5% din populația României înregistrați ca voluntari³ în vreme ce „toate celelalte cercetări au indicat maxim jumătate din cercetarea FDSC din 1996” [Rigman, 2008, p. 3]. Aplicarea *European Values Survey* din 1999 [Voicu și Voicu, 2003, p. 7] indică un procent de 10% din populația României care declară că se implică în activități voluntare. Cercetarea Asociației pentru Relații Comunitare [2003, p. 38] atestă un procent de 8% din populație la nivelul anului 2002, în vreme ce Barometrul de Opinie Publică al Fundației pentru o Societate Deschisă din primăvara anului 2007 indică 14,4%.

În concluzie, procentajul celor care declară că au fost voluntari în România variază în prezent între 10-15% din populația adultă, iar diferențele între procentajele persoanelor care raportează activități de voluntariat în România sunt datorate în special accepțiunii date termenului de „voluntar” în cadrul diferitelor anchete. De exemplu, aceste procentaje scad dacă se ia drept criteriu de departajare tipul de asociații în cadrul cărora românii declară că sunt voluntari. Bogdan Voicu [2005, pp. 128-130] argumentează pentru excluderea din această categorie a sindicatelor (care sunt „semi-voluntare, atât participarea ca membru, cât și implicarea activă în viața organizației respective constituind în multe cazuri condiționări pentru orice angajat”), partidelor politice (unde participarea neplătită la activități este recompensată substanțial prin acces la informația aducătoare de profit, promovarea imaginii publice etc.) și a organizațiilor religioase în care există voluntariat. În urma excluderii acestor trei tipuri de organizații, proporția voluntarilor în România comparativ cu țările europene poate fi apreciată (pornind de la „*European Values Survey*” - 1999) ca fiind una dintre cele mai scăzute. Cele șapte procente din populație care se implică în „activități voluntare în orice tip de organizație, exceptând partide politice, sindicate și organizații religioase” reprezintă doar un sfert din procentajul mediu al țărilor Europei de vest și mai puțin de jumătate față de media țărilor ex-comuniste. Concluzia acestei analize este că „localizarea în România are influența cea mai negativă (cu excepția Rusiei) asupra probabilității individuale pentru voluntariat” [Voicu, 2005, 124].

³ Textul raportului este disponibil la <http://www.fdsc.ro/documente/24.pdf> (pagină consultată în 11.03.2009). Proporția de 33,5% din populația adultă este menționat la pagina 14.

Un studiu foarte recent (publicat de către Comisia Europeană în februarie 2010) dedicat voluntariatului la nivel european subliniază (în cadrul raportului de țară dedicat României) că atunci când se invocă rezultatul anchetelor privind procentajul de voluntari în cadrul populației, trebuie acordată o atenție deosebită atât diferitelor metodologii de cercetare utilizate (de exemplu, itemii utilizați sau metoda de eșantionare), cât și mai ales „mai multor deficiențe a acestor surse de date: în primul rând acestea se bazează pe autoevaluare și nu furnizează alte modalități obiective de măsurare” [Comisia Europeană, 2010, 3], ceea ce face ca stabilirea exactă a numărului voluntarilor să fie în continuare prea puțin exactă. Această situație poate fi exemplificată cu rezultatele „Barometrului de Opinie Publică” [Bădescu, 2007] care atestă o discrepanță evidentă între persoanele care se declară „membrii voluntari ai unei asociații” (între 9.2% în 2000 și 7.2% în 2007) și cei care pot fi identificați cu certitudine ca voluntari activi (cei „care prestează muncă de voluntar în fiecare lună”), care reprezintă mai puțin de 2% din populația adultă.

În ultimii ani este atestată o ușoară tendință de creștere numerică a voluntariatului în România: aplicarea „*European Values Survey*” în 2008 indica un procentaj de 12,8% voluntari în cadrul populației adulte, în creștere față de 1999, creștere care a fost confirmată și de principalii *stakeholders* din voluntariatul autohton [Comisia Europeană, 2010, p. 6]. Acest trend este în concordanță cu vizibilitatea crescută a voluntariatului în ultimii ani (datorată dezvoltării rețelei centrelor de voluntariat, campaniilor de sensibilizare și a implicării ca voluntari a unor personalități publice, mai ales din mass-media).

În ceea ce privește cei care au practicat voluntariatul după decembrie ‘89, am putut identifica cinci cercetări care urmăresc să stabilească cu o cât mai mare precizie „profilul” voluntarului român:

1) „Comportamentul asociativ și filantropic al populației” (1996 și 1997). Cercetarea a fost întreprinsă de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, „prin mijlocirea și expertiza sociologică de teren a Centrului de Sociologie Urbană și Regională din București”. Cele două cercetări au fost făcute prin anchetă sociologică asupra unui eșantion de populație reprezentativ național, pe bază de chestionar aplicat de operatori de interviu. Chestionarele au conținut trei baterii de itemi, dintre care și una dedicată voluntariatului, care „s-a păstrat constantă, astfel încât comparațiile sunt posibile cu un grad mai pronunțat de siguranță” [Saulean, 1999, p. 1]. Bateria de itemi privind voluntariatul a fost o adaptare a unui model american, „*Giving and Volunteering Survey*”, propus spre aplicare în țările participante la „*John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project – Phase II*”.

În urma acestei cercetări au fost obținute următoarele rezultate, privitoare la caracteristicile de status ale voluntarilor din România acelor ani (Tabelul 1):

Tabelul 1. Caracteristici de status ale voluntarilor în România (1996 și 1997). Adaptare după Saulean [1999, p. 24]

Trăsătura marcantă	1996	1997
Apartenența de gen	Bărbat	Bărbat
Mediul în care profesază	Nu lucrează în sectorul public	Lucrează în sectorul public
Categoria de venit	Nu are venituri mici	Nu are venituri mici
Confesiunea religioasă	Catolic	Protestant
Naționalitatea	Indiferent de naționalitate	Maghiar
Regiunea de proveniență	Dobrogea	Transilvania
Apartenența/nonapartenența la asociații	Membru de asociație	Membru de asociație

Cu privire la diferențele de rezultate între cele două cercetări, Daniel Saulean [1999, p. 37] nota că acest tip de măsurări funcționează ca „un sensibil semnalizator” al unui „moment de pasaj de la un context de optimism social și relaxare relativă a problemelor sociale la un context de scepticism și încordare a problematicei cotidiene”.

2) „*European Values Survey*” / „*World Values Survey*” (1999), cercetare efectuată de Institutul de Cercetare a Calității Vieții din cadrul Academiei Române, ca parte a unui proiect de cercetare internațional. Obiectivul inițial al cercetării „*Studiul Valorilor Europene*” / „*European Values Survey*” a fost compararea sistemelor de valori la care aderă cei care locuiesc în statele Comunității Europene, utilizându-se eşantioane reprezentative pentru populația de peste 18 ani a țărilor respective. În ceea ce privește voluntariatul, această cercetare oferă pentru România date comparabile în mod direct cu cele obținute în alte state, cum ar fi cele referitoare la procentul de voluntari, menționate anterior. În ceea ce privește distribuția voluntarilor pe tipuri de organizații, acestea sunt descrise în continuare (Tabelul 2):

Tabelul 2. Voluntarii români pe tipuri de asociații, conform „*European Values Survey*” / „*World Values Survey*”. Tabel compus în baza informațiilor prezentate de Bogdan Voicu [2005, p. 129]; Bogdan Voicu și Mălina Voicu [2003, p. 56].

Tipul de asociație	% din total voluntari		
	România	Europa Occidentală	Țările ex-comuniste
Servicii sociale pentru bătrâni, persoane cu deficiențe și săraci	1,0%	6%	2%

Organizații religioase sau bisericesti	3,7%	7%	4%
Educație, artă, muzică sau activități culturale	1,8%	7%	3%
Sindicate	6,2%	3%	4%
Grupuri sau partide politice	1,9%	2%	2%
Ațiuni comunitare privind: sărăcia, șomajul, locuirea, inegalitatea etnică	0,6%	2%	2%
Dezvoltarea lumii a treia sau drepturile omului	0,4%	3%	0%
Mediul înconjurător, ecologie, drepturile animalelor	0,6%	3%	1%
Asociații profesionale	1,1%	3%	2%
Cercetași, echipe de ghizi, grupuri de tineri etc.	0,5%	4%	2%
Sport sau recreere	1,2%	10%	5%
Asociații ale femeilor	0,4%	2%	1%
Mișcări pacifiste	0,0%	1%	0%
Organizații voluntare care se ocupă de sănătate	0,6%	3%	1%
Alte grupuri	1,5%	5%	3%
Total excluzând sindicatele și partidele politice*	9,6%	31%	18%
Total excluzând sindicatele, partidele politice și organizațiile religioase*	7,2%	28%	15%

Notă: * = unii voluntari prestează activități neplătite în mai multe tipuri de asociații. Totalurile se referă la ponderea celor care prestează activități voluntare în cel puțin o organizație.

De remarcat este faptul că participarea ca voluntar este mai mică decât în Europa Occidentală sau în țările foste comuniste pentru fiecare tip de asociere în parte, cu două excepții: participarea la sindicate e mai mare în cazul României decât în cele două categorii de state, iar în România 0,4% dintre voluntari activează în asociații pentru „dezvoltarea lumii a treia sau drepturile omului”, în vreme ce în celelalte țări ex-comuniste această categorie nu este reprezentată.

3) „Tendențe ale comportamentului filantropic în România: Donatori Individuali și Companii”. Cercetarea a fost efectuată de către Metro Media Transilvania (în iunie 2002), pe baza unui eșantion reprezentativ pentru populația adultă din România. Cercetarea conține și o prezentare a profilului voluntarului român, la nivelul anului 2002: „Voluntarii și în special voluntarii care au lucrat pentru mai multe organizații în ultimul an sunt mai ales tineri, au un venit mai mare decât cei care nu sunt voluntari (dar nu cu mult mai mare), au un nivel de educație mai ridicat, mai des bărbați (deși

există o relație slabă în acest sens) și sunt din orașe mari (cu peste 200.000 de locuitori). Voluntarii sunt, în general, angajați (doar 8.3% dintre voluntari și 8.2% dintre cei care au muncit ca și voluntari în rânduri repetate sunt șomeri, în comparație cu 18.3% din rândul celor care nu au fost implicați în acest tip de activități). Cei care s-au implicat în mod repetat în acțiuni voluntare sunt, în general, angajați ai unor companii private (37.7%, comparativ cu 22.8% în rândul celor care nu au fost voluntari)” [Asociația pentru Relații Comunitare și Allavida, 2003, p. 50].

4) „Voluntariatul în România: Starea domeniului” (2007). Cercetarea a fost comandată de către Centrul Național de Voluntariat „Pro Vobis” și efectuată de către Centrul pentru Studiul Democrației din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Profilul demografic al voluntarilor respondenți în cadrul cercetării este descris prin următoarele variabile: sex (feminin: 61,4%; masculin:37,9%); limba maternă (română: 91,1%; maghiară: 5,6%; alta: 2,1%); starea civilă (necăsătorit/ă: 82,7%; căsătorit/ă: 15,2%; alta 1,2%); religie (ortodoxă: 75,6%; greco-catolică: 3,5%; romano-catolică: 2,8%; reformată: 1,4%; baptistă: 2,8%; penticostală; 2,3%; adventistă: 0,5%; ateu: 6,1%; alta: 4,0%); educația (cel mai înalt nivel absolvit: fără liceu absolvit: 4,2%; diplomă de bacalaureat: 51,5%; diplomă universitară: 21,5%; diplomă postuniversitară: 5,4%; încă în perioada de școlarizare: 14,5%; altă situație: 1,6%); statutul ocupațional (normă întreagă: 22,2%; normă redusă: 8,0%; atunci când nu sunt la școală / facultate: 4,2%; pensie de boală: 0,2%; pensionar: 3,5%; student în prezent: 49,4%; elev în prezent: 9,4%; casnic/ă / fără altă sursă de venit: 0,7%; șomer: 0,7%).

5) *Study of Volunteering in the European Union. Country Report Romania* (2010). Cercetarea prezintă informații despre cei care practică voluntariatul astăzi: apartenența de gen („nu pare a fi o relație clară între apartenența de gen și voluntariat”); vârsta (marea majoritate a voluntarilor fiind sub 30 de ani); mediul de rezidență („orașe mari sau comunități foarte mici”); nivel educațional („aproape jumătate au terminat liceul”) și sunt de regulă angajați, preponderent în companiile private [Comisia Europeană, 2010, 7-8].

2. Voluntariatul – un context favorabil învățării continue

Pe măsura prezenței sale relativ discrete în cadrul vieții sociale, voluntariatul este prea puțin abordat în România în științele socio-umane (de regulă de către autori din sfera sociologiei, științelor politice sau a asistenței sociale), fiind în schimb o problemă de interes major pentru organizațiile neguvernamentale românești, mai ales cele din domeniul social: „una dintre caracteristicile fundamentale ale serviciilor sociale se referă la antrenarea și implicarea resursei umane în activități de voluntariat care să susțină serviciile organizațiilor / instituțiilor specializate în domeniu” [Gherguț, 2003, p.120]. De altfel, cvasitotalitatea ONG-urilor active atrag și utilizează

în mod eficient voluntari, fie prin programe proprii de gestionare a acestei categorii de resurse umane, fie prin intermediul centrelor de voluntariat.

Cercetările privind voluntariatul autohton sunt relativ rare și sunt în general efectuate (așa cum am exemplificat anterior) ca parte a unui demers mai amplu (de exemplu, studierea asociativității sau a valorilor populației) sau în legătură cu organizarea unei activități (cum ar fi recenta cercetare publicată de către Comisia Europeană în februarie 2010, în pregătirea „Anului European al Voluntariatului 2011”). În general, literatura despre voluntariat disponibilă în limba română conține prezentări succinte ale proiectelor / programelor de voluntariat efectuate de către o ONG sau traduceri a unor documente privind managementul voluntarilor (mai mult sau mai puțin adaptate contextului socio-economic). Nu există până în prezent nici măcar o lucrare (provenită din mediul academic sau redactată de către practicieni) care să sintetizeze principalele dimensiuni ale voluntariatului românesc sau care să prezinte în mod comprehensiv bunele practici în domeniu.

Unul dintre domeniile în care voluntariatul este aproape neglijat ca temă demnă de atenție este cel al științelor educației (în mod particular, în educația adulților), în pofida faptului că această practică socială are certe valențe formative. Situația este aproape paradoxală, dacă se ia în considerare complexul motivațional al voluntarilor din România, care conține componente care pot fi valorificate în contextul învățării continue. De exemplu, în cercetarea „Voluntariatul în România: Starea domeniului” (2007) sunt prezentate și date privind motivația implicării voluntarilor, aceasta aparține următoarelor categorii (Tabelul 3) :

Tabelul 3. Motivații ale implicării în voluntariat (întrebare cu răspunsuri multiple), [apud Rigman, 2008, p.3]

Tipul de motivație	% din voluntari, N = 427
Dorința de a-i ajuta pe cei aflați în nevoie	51,1%
Posibilitatea de a testa viitoarea meserie	32,3%
Nevoia de a-mi îmbogăți CV-ul	38,2%
Nevoia de dobândi experiență într-un anumit domeniu	52,0%
Posibilitatea de a-mi face prieteni	49,4%
Posibilitatea de a-mi pune în aplicare ideile	10,3%
Posibilitatea de a pleca în străinătate	40,7%
Alt motiv (curiozitatea; existența în familie a unei persoane cu deficiențe; complementaritatea cu domeniul de studiu/muncă; petrecerea timpului liber)	8,2%

Așa cum se poate observa din tabelul anterior, pe lângă motivația cel mai frecvent declarată (de tip prosocial, considerată a fi o componentă cvasiobligatorie a unui voluntariat autentic), cea de relaționare cu “noi

prieteni”, precum și categoria “alte motive” celelalte tipuri de motivații țin de intenția de optimizare a propriei cariere (prin testarea nemijlocită a viitoarei profesii, dobândirea de experiență specifică unui domeniu, îmbunătățirea propriului CV sau posibilitatea aplicării propriilor idei). Cu alte cuvinte, voluntariatul este perceput de către cei care în practică și ca o oportunitate de învățare (complementară celei de tip formal). Acest context care favorizează învățarea continuă este utilizat în România (la fel ca și în statele cu voluntariat dezvoltat) în mod special de către adulții tineri (în perioada de formare profesională, în special în cazul studenților).

În cadrul liceelor din România, practicarea voluntariatului este reglementată (prin Ordinul MECT nr. 1734/2007 privind adoptarea “Strategiei Naționale de Acțiune Comunitară”), inclusiv în ceea ce privește recunoașterea stagiilor de voluntariat prin emiterea de certificate de competențe, iar voluntariatul poate fi organizat ca o componentă opțională a curriculumului. Nu aceeași situație se întâlnește în contextul educației adulților, așa cum atrage atenția raportul Comisiei Europene: “nu pare să existe o legătură formală între strategia de învățare de-a lungul vieții și voluntariat în România (așa cum există între această strategie și sistemul național de calificări)...Există o oarecare recunoaștere a voluntariatului la diferitele nivele ale sistemului educațional; oricum, această recunoaștere de ordin formal nu se traduce întotdeauna într-o practică consistentă și coerentă de încurajare a copiilor și studenților care doresc să participe în activități voluntare” [Comisia Europeană, 2010, p. 27].

Același raport subliniază faptul că nu există la nivel național o preocupare pentru instruirea voluntarilor, aceasta fiind făcută în general în ONG-uri, de regulă prin scurte secvențe de instruire și prin utilizarea insuficientă a mentoratului. Nici politicile europene în domeniu nu au un impact imediat, cu excepția inițiativei *Europass* (care presupune înregistrarea abilităților dobândite în urma experienței individuale în cadrul documentului de mobilitate). În ceea ce privește programele de finanțare europene din domeniul educației (Erasmus, Socrates și Grundtvig) acestea au “un impact indirect asupra voluntariatului în manieră pozitivă, susținând învățarea de-a lungul vieții și creșterea mobilității. Totuși, *stakeholder*-ii sunt de acord că nu sunt multe politici și programe europene active care susțin voluntariatul în România, în termeni de construire a capacităților necesare și în elaborarea de politici. Programul “Tineret în Acțiune” susține într-adevăr voluntariatul prin finanțare și creșterea numărului de voluntari, dar acesta este destinat tinerilor; celelalte vârste sunt, în general, ignorate. Eforturile de întărire a capacității sectorului voluntar ar trebui făcute de către actorii interni, la nivel național. Totuși, chiar și acest demers nu pare a avea un impact tangibil atâta timp cât nu există un organism reprezentativ la nivel național pentru voluntari și ONG-uri” [Comisia Europeană, 2010, p. 28].

Concluzionând, voluntariatul poate fi utilizat în mod eficient ca un context favorabil învățării continue, pornind atât de la motivațiile declarate

ale voluntarilor (în parte, orientate spre optimizarea propriei cariere) cât și de la contextul organizațional în care acesta are loc de regulă în România: organizațiile neguvernamentale (un mediu organizațional caracterizat printr-un grad mai scăzut de formalism, încurajarea participării și dezvoltării individuale, cultură organizațională permisivă etc.). Pentru extinderea acestei practici sociale cu numeroase efecte benefice la nivel individual și comunitar sunt necesare atât schimbări la nivelul politicilor educaționale (de exemplu, prin instituirea unui sistem de recunoaștere a competențelor dobândite de către adulți prin voluntariat în contextul educației formale), dar și depășirea unor dificultăți de ordin general (privind relația mediului asociativ cu instituțiile statului, percepția mai degrabă negativă sau neclară a voluntarilor și a voluntariatului în cadrul societății etc.).

3. NTI în promovarea voluntariatului

Spre deosebire de publicațiile despre voluntariat tipărite (care sunt mai degrabă rare la noi), mediile de informare electronică au o evoluție mult mai dinamică. În mod frecvent, ONG-urile active au o secțiune dedicată voluntarilor proprii, care oferă atât informații despre posibilitățile de implicare în activitățile organizației, cât și informații despre voluntariat în general și contextul practicării acestuia în România (de exemplu, vz. www.hospice.ro). Principalul portal informațional privind voluntariatul este www.voluntariat.ro (site administrat de „Centrul Național de Voluntariat Pro Vobis” din Cluj-Napoca) conține numeroase resurse pentru voluntariat, fiind simultan și un eficient instrument de organizare a mișcării de voluntariat din România (prin coordonarea „Rețelei Naționale a Centrelor de Voluntariat”, organizarea „Săptămânii Naționale a Voluntariatului” (începând cu anul 2004 etc.). De remarcat este faptul că toate informațiile sunt accesibile publicului larg, în intenția declarată de a încuraja dezvoltarea voluntariatului.

NTI au contribuit în mod decisiv la dezvoltarea „Centrului Pilot de Voluntariat Brașov”, a cărui existență se bazează pe activități (voluntare) ale membrilor unui grup de inițiativă, constituit în urma campaniei naționale de promovare a voluntariatului, în aprilie 2008. La început, au fost întreprinse activități de informare privind voluntariatul în organizații neguvernamentale și instituții publice, precum și activități de recrutare și selecție a voluntarilor pentru câteva ONG-uri. Deoarece aceste activități au fost receptate favorabil, a fost elaborată o cerere de finanțare pentru susținerea unui proiect care să permită dezvoltarea unui centru-pilot de voluntariat în Brașov (în numele „Asociației pentru Integrare Socială și Protecția Mediului Feed Back” din Brașov) care a fost aprobată de către Direcția Județeană de Tineret Brașov.

Modalitate principală de derulare a activităților centrului-pilot de voluntariat a fost și rămâne *site*-ul www.voluntarbrasov.ro, care are două componente distincte: una de informare publică (informații utile despre voluntariat și activitățile centrului) și una destinată persoanelor direct

implicate (care pot posta anunțuri de voluntariat, vizualiza CV-uri ale candidaților etc.). Prin intermediul acestui site este gestionată o bază de date privind cererea și oferta de voluntariat din județ (care este administrată de către membrii grupului de inițiativă, în colaborare cu ONG-urile care folosesc serviciile centrului de voluntariat). Baza de date este creată și actualizată prin utilizarea a două formulare electronice integrate în site (de prezentare a ofertei de proiect / program de voluntariat și de înscriere ca voluntar).

Utilizarea NTI în cazul „Centrului Pilot de Voluntariat Brașov” a produs rezultate semnificative chiar din primul trimestru de funcționare (septembrie-noiembrie 2008), prin plasarea unui număr semnificativ de voluntari în ONG-urile brașovene. Ulterior, centrul a fost admis (în martie 2009) ca membru în „Rețeaua Națională a Centrelor Locale de Voluntariat din România”, în urma unui proces de *peer-evaluation* (efectuat de către membrii altor centre de voluntariat din țară) privind serviciile oferite și a procedurilor de operare ale centrului de voluntariat din Brașov [Andronic, 2009, p. 156].

4. Concluzii

Voluntariatul este în România o practică socială emergentă, care are (încă) statutul de inovație socială. În cadrul științelor educației (și în mod special, al educației adulților) subiectul este aproape neglijat, în pofida faptului că voluntariatul favorizează învățarea continuă.

În pofida existenței programelor europene în domeniu educației care conțin componente dedicate exclusiv stagiilor de voluntariat („Tineret în Acțiune” și „Grundvig”) și a unei mișcări de voluntariat dinamice și în creștere evidentă în ultimul deceniu, voluntariatul are o prezență discretă la nivel național, atât din punctul de vedere al proporției voluntarilor în cadrul populației adulte, cât și al impactului activităților de voluntariat în societatea românească.

Pentru promovarea acestei practici sociale sunt necesare atât schimbări de politică educațională (în primul rând, recunoașterea competențelor dobândite prin voluntariat în cadrul educației formale), dar și replicarea unor inițiative de succes (cum este cea de dezvoltare a unui centru de voluntariat în Brașov prin utilizarea NTI).

BIBLIOGRAFIE

Andronic, R.-L., 2009, *Comportamentul prosocial și voluntariat în România postdecembristă. O abordare psihosociologică a programelor de intervenție* (teză de doctorat), Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București.

- Asociația pentru Relații Comunitare și Allavida, 2003, *Tendențe ale comportamentului filantropic în România: donatori individuali și companii*, Asociația pentru Relații Comunitare și Allavida, Cluj-Napoca.
- Bădescu, G., Comșa, M., Sandu, D. și Stanculescu M., 2007, *Barometer of Public Opinion 1998-2007*. <http://www.osf.ro/ro/publicatii.php?pag=3>.
- Comisia Europeană, (2010), *Study of Volunteering in the European Union. Country Report Romania*, <http://ec.europa.eu/citizenship/eyv2011/doc/National%20report%20RO.pdf>.
- Gherguț, A., 2003, *Managementul serviciilor de asistență psihopedagogică și socială. Ghid practic*, Editura Polirom, Iași.
- Rigman, C., 2008, *Volunteers in Romania: A Profile*. Centrul pentru Studiul Democrației, Facultatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.
- Saulean, D., 1999, *Sursele sociale ale vieții asociative și filantropiei în contextul tranziției*, www.fdsc.ro/documente/22.pdf.
- Voicu, Bogdan și Voicu, Mălina, 2003, „Volunteering in CEE: one of the missing links?”. În B.Voicu și H. Rusu (ed.). *Globalization, Integration, and Social Development in Central and Eastern Europe* (pp. 57-66), Editura Psihimedia, Sibiu.
- Voicu, Bogdan, 2005, „Voluntariatul”, în B. Voicu, *Penuria pseudo-modernă a postcomunismului românesc. Volumul I. Schimbarea socială și acțiunile indivizilor* (pp. 121-136), Editura Expert Projects, Iași.